tíðindablaðið
sosialurin

Nr. 236 Mikudagur 10. desember 1997 71. árgangur www.sosialurin.fo Kr. 7,00

Teir hava álit á Óla Jacobsen

Fyri 10. ferð er Óli Jacobsen valdur til formann í Føroya Fiskimanna-felag

síða 3

Nyrup til Føroya

síða 7

Oljufelag flytir inn í Havn

Norska oljufelagið SAGA Petroleum er fyrsta útlendska oljufelagið, sum ær sær egna skrivstovu í Føroyum. Frá 1. januar fara tvey fólk at starvast hjá SAGA á Bryggjubakka í Havn. Í gjár læt norska oljufelagið Fróðskaparsetrinum 1/2 mió. kr. til gransking

Lesið inni í blaðnum

Terji Hagevang og Anton Kjelaas, tveir av oddamonnunum í SAGA Petroleum, uttanfyri nýggju skrivstovuhølini á Bryggjubakka í Havn. Skrivstovan er á 4. hædd í bygninginum hjá TrygdMynd: Jens Kristian Vang

Strandferðslan kvalir okkum

– sigur privat vinnurekandi lastvognsførari, sum leggur SL undir at geva SL-Farmi framíhjárætt. Pástandurin er tikin úr leysum lofti, sigur Heini á

síða 14

Anton Kjelaas frá Saga Petroleum:

Vit vilja hjálpa føroyingum at fyrireika oljuvinnu

Jan Muller

Í gjár undirskrivaðu umboð fyri Saga Petroleum og Fróðskaparsetur Føroya eina avtalu, har norska oljufelagið letur eina hálva mill kr til eina granskingarætlan, sum skal verða gjørd í sambandi við, at Føroyar nú fara undir eina oljuvinnu.

Anton Kjelaas frá Saga sigur, at teir vilja fegnir vera við til at hjálpa føroyingum at gera neyðugu fyrireikingarnar til eina komandi oljuvinnu. -Hetta eru uppgávur, sum vit halda eiga at gerast, áðrenn tú fer undir eina oljuvinnu. Vit halda, at tað hevur bæði áhuga og nyttu fyri føroyingar og fyri eitt oljufelag sum SAGA, ið vónandi skal til at arbeiða her í framtíðini.

Hann sigur, at teir við hesum ynskja at sleppa undan trupulleikum og konfliktum millum oljuvinnu og fiskivinnu, nakað, sum teir hava verið ígjøgnum í Noregi.

Tað er umráðandi, at ein kann fáa ein dialog í gongd nú, soleiðis at tað slepst undan misskiljingum seinni.

Uppá fyrispurning um hetta hevur nakað við eina komandi lisensrundu at gera, tvs. um Saga á henda hátt vil keypa sær eina góða støðu tá vísir Anton Kjelaas tí avgjørt aftur og vísir tvørturímóti á tað positiva, sum kann koma burtur úr.

Hann sigur eisini, at fyri at fáa hetta gjørt so breitt og seriøst sum gjørligt er ein stýringsbólkur settur, sum skal hava eftirlit við arbeiðinum.

-Tað er avgjørt ikki okkara meining at koma til Føroya og siga tykkum, hvussu tit skulu gera hetta. Men vit vilja fegnir geva tykkum lut í teimum royndum vit hava havt og kunnu vit við hesum stuðuli til eitt granskingarprojekt hjálpa føroyingum og harvið eisini okkum sjálvum, so gera vit tað fegnir.

Hann vísir á, at við slíkari gransking kunnu føroyinga sleppa undan nøkrum av teimum mistøkum, sum norðmenn hava gjørt.

Ein av limunum í stýringsbólkinum er Óli Jacobsen, formaður í Føroya Fiskimannafelag. Hann heldur, at projektið er sera spennandi. -Norðmenn hava royndir í sambandi við fiskivinnu og oljuvinnu, og tað er greitt, at vit nú í góðari tíð kunnu læra av norsku royndunum og harvið royna at fyribyrgja nøkur av teimum mistøkum, sum hava verið gjørd í Noregi. Eg eri tí sera fegin um hesa avtaluna við SAGA.

Hans Pauli Joensen frá Fróðskaparsetrinum og Terje Hagevang frá Saga skriva undir avtaluna. Mynd Jens K. Vang

Norröna leigað út

Í seinnu helvt av 80-unum og fyrst í 90-unum varð Norröna fleiri ferðir leigað út til NATO-venjingar. Smyril Line hevur nú aftur gjørt sáttmála um útleigan av Norrönu til eina NATO-venjing. Tað er bretska verjumálaráðið, sum hevur leigað Norrönu frá hálvum februar til hálvan mars næsta ár. Við Norrönu verður full manning, umleið 80 í talt.

Áðrenn og aftaná NATO-charturin verða ymsar ábøtur gjørdar umborð. Viking Club verður gjørdur av nýggjum við nýggjum teppum og møblum. Teppini verða skift í øllum gongum og í »hallini«, málað verður eisini innan og nýggjar gardínur hongdar upp. Í kabússini verða fleiri maskinur skiftar út.

Sum lýst í bløðunum fyri kortum, so fer Norröna í apríl næsta ár ein páskatúr úr Føroyum til London. Farið verður av Havnini leygardagin 4. apríl, dagin fyri pálmasunnudag, og komið verður aftur á Havnina annan páskadag, mánadagin 13. apríl 1998. Áhugin fyri hesum túrinum tykist vera stórur.

Saga-stuðul til Fróðskaparsetrið

Verkætlan um samfelagsligar og búskaparligar avleiðingar, sum oljuvinnan kann hava fyri fiskivinnuna

Í gjár skrivaði Fróðskaparsetur Føroya undir eina avtalu við norska Saga Petroleum um eina granskingarverkætlan, ið skal greina og lýsa tær búskaparligu avleiðingarnar, sum ein møgulig oljuvinna fer at hava fyri fiskivinnuna í Føroyum. Saga Petroleum fíggjar verkætlanina, sum kostar um 1/2 mió. kr. Fróðskaparsetur Føroya stendur fyri verkætlanini og tekur sær av øllum tí umsitingarliga í hesum sambandi, meðan Jens Helgi Toftum fiskivinnukandidatur svarar fyri tí fakliga innihaldinum í verkætlanini.

Ein møgulig oljuvinna á føroysku landleiðini fer at hava stóra ávirkan á føroyska fiskivinnu og samfelag. Men samstundis er greitt, at sama hvør gongdin verður í komandi árum, so verður fiskivinna og tað virksemið, ið av henni stendst, støðið undir búskapinum. Tí er av alstórum týdningi, at tær lógir og reglur, sum stýra samvirkanini millum fiskiskapin og eina framtíðar oljuvinnu verða skipaðar á ein hátt, sum bæði tekur fyrilit fyri fiskivinnuni og oljuvinnuni og sum í longdini er báðum vinnum at gagni.

Í nevndu verkætlan er fremsta endamál, at lýsa búskaparligar avleiðingar, ið standast av at oljuvinnan leggur hald á fiskileiðir. Støð ið er, at oljuvirksemi og fiskiskapur á somu havleiðum kann føra til stríð millum ymisk áhugamál. Tað kann bera við sær inntøkumiss og skerdar virkismøguleikar fyri fiskivinnuna. Royndirnar vísa, at nøgvir av hesum trupulleikum kunnu fyribyrgjast um tær neyðugu fyrireikingarnar og kanningarnar eru gjørdar frammanundan. Til ber at skipa so fyri, at negativa árinið á fiskiskapin verður sum minst.

At oljuvinnan leggur hald á fiskileiðir er tað sjónligasta og mest beinleiðis árinið. Men verður oljuvirksemið munandi økt kanska í skjótari lagi - fær tað eisini langtíðaravleiðingar fyri samfelagslívið og føroyska búskapin sum heild. Fyri fiskivinnuna kann hetta føra við sær broytingar í bygnaði og skipan.

Ein spurningur, sum verður tikin upp í hesi verkætlan, er kappingin millum fiskivinnu og oljuvinnu um arbeiðsmegi. Hugt verður at fiskivinnuni sum arbeiðsplássi, uttanframt teimum viðurskiftum, ið ávirka tilgongdina til vinnuna.

Havandi í huga trupulleikarnar, fiskivinnan hevur drigist við seinnu árini, er ikki óhugsandi, at ein avleiðing av eini møguligari oljuvinnu kann gerast, at fólk í stórum tali leitar sær í oljuvinnuna, og at tilgongdin til fiskivinnuna versnar. Hetta nýtist ikki at vera tí at oljuvinnan veitir serliga góðar treytir og sømdir, men heldur tí at kappingarstøðan hjá fiskivinnuni er so vánalig.

Fyri at tryggja eitt so breitt fakligt grundarlag sum gjørligt, er settur ein stýringsbólkur at fylgja við arbeiðinum. Í honum sita Anthon Kjelaas, Saga Petroleum, formaður, Hjalti í Jákupsstovu, Fiskirannsóknarstovan, Óli Jacobsen, Fiskimannafelagið, Jakup Sólstein, Reiðarafelagið og Karin Toftegaard, Oljumaladeildin í Vinnumálastýrinum og Jógvan Mørkøre søgu- og samfelagsdeildin, Fróðskaparsetrið.

At veita fakliga vegleiðing er avtala gjørd við eitt norskt ráðgevingarfelag, sum hevur gjørt fleiri tílíkar kanningar í Noregi.

Árni Olafsson frá sum formaður í Oljuráðleggingarnevndini

Løgmaður hevur gjørt av, at Árni Olafsson, ið síðan várið 1994 hevur verið formaður í oljuráðleggingarnevnd landsstýrisins, fer úr nevndini.

Hetta stigið er tikið við tí í hyggju, at Árni Olafsson frameftir burturav skal arbeiða við spurninginum um landgrunsmarkið millum Føroyar og Bretland. Sum nevnt undir løgtingsviðgerðini av uppskotinum til lóg um kolvetnisvirksemi, leggur løgmaður stóran dent á, at marknamálið verður loyst. Hetta verður nú undirstrikað av, at formaðurin í teirri nevnd, ið samráðist um markið, ikki samstundis hevur ábyrgdina av fyrireikingunum til oljuleiting.

Sambært avtalu millum uttanríkisráðið og landsstýrið hevur Árni Olafsson síðan várið 1993 havt farloyvi úr uttanríkisráðnum fyri landsstýrisins vegna at standa á odda fyri føroysku/donsku nevndini, ið samráðist við Bretland um landgrunsmarkið.

Løgmaður hevur nýtt høvið at takka Árna Olafssyni fyri hansara arbeiði í oljuráðleggingarnevndini.

Arne Poulsen er tilnevndur formaður í oljuráðleggingarnevndini, og samstundis er Petur Alberg Lamhauge tilnevndur nevndarlimur.